

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Maturitní okruhy – literárně historický kontext 2026/2027

68-43-M/01 VEŘEJNOSPRÁVNÍ ČINNOST

Literatura starověku

- orientální literatury – Indie, Čína; starověký Egypt; hebrejská literatura
- Řecko – Ezop, Homér, řecké drama, filozofie
- Řím – Martialis, Caesar...

Počátky písemnictví na našem území

- Konstantin a Metoděj
- staroslověnské památky
- středověké kroniky - stručně
- doba Karla IV. – díla spojená s Karlem IV., žakovská poezie, Hradecký rukopis, legendy

Humanismus a renesance

- pojmy humanismus a renesance
- příčiny vzniku humanismu a renesance
- žánry evropské literatury – novela, sonet, pikareskní román
- italská, španělská a francouzská renesance

Anglická renesance a humanismus a renesance v Čechách

- pojmy humanismus a renesance
- W. Shakespeare, G. Chaucer
- Hynek z Poděbrad
- Doba Blahoslavova a doba Veleslavínova

Klasicismus, osvícenství a preromantismus

- pojmy – klasicismus, osvícenství a preromantismus
- Moliere, C. Goldoni
- D. Defoe, J. Swift, J. W. Goethe, F. Schiller

Vědecká a umělecká literatura 1. a 2. etapy českého národního obrození

- pojem národní obrození; josefínské reformy
- instituce 1. etapy národního obrození – Královská společnost nauk, divadla a vznik českého novinářství
- Puchmajerova družina, J. Dobrovský, J. Jungmann, F. Palacký
- umělecká literatura 2. etapy národního obrození – F. L. Čelakovský, J. Kollár, Rukopisy

Světový romantismus

- pojem romantismus
- znaky romantismu a romantického hrdiny
- Anglie, Francie, Rusko, USA

Český romantismus

- pojem romantismus a charakteristika 3. etapy národního obrození
- K. H. Mácha
- porovnání K. H. Máchy a K. J. Erbena

Světový realismus a naturalismus

- pojmy – realismus a naturalismus
- francouzský realismus a naturalismus
- Anglie, severské země, USA

Májovci

- charakteristika období – Bachův absolutismus
- program májovců
- charakteristika nově vzniklých žánrů – fejeton, romaneto a společenský román
- autoři Národních listů a družiny májovců

Historická beletrie a venkovská tematika v české literatuře

- kroniky, legendy, romány, povídky
- A. Jirásek, Z. Winter, V. Kaplický, J. Loukotková ...
- B. Němcová, K. V. Rais, A. a V. Mrštíkovi, L. Stroupežnický..
- J. Knap, J. Čep...

Umělecké a myšlenkové směry přelomu 19. a 20. století

- charakteristika nejdůležitějších směrů
- „Prokletí básníci“ a dekadence – O. Wilde
- Česká moderna

Anarchističtí buřiči

- charakteristika směrů – anarchismus, vitalismus, antimilitarismus...
- F. Gellner, F. Šrámek, V. Dyk, P. Bezruč, K. Toman

Proudy české prózy 1. poloviny 20. století

- charakteristika období a jednotlivých proudů
- jeden z proudů charakterizovat podrobněji – bez demokratického proudu

Demokratický proud

- charakteristika literárního proudu a období
- K. Čapek, K. Poláček, E. Bass, F. Peroutka

Světová literatura 1. poloviny 20. století

- Ztracená generace - F. S. Fitzgerald, W. Faulkner, J. Steinbeck,
- L. Feuchtwanger
- M. Šolochov

České drama 20. a 21. století

- avantgardní scény – OD, D34
- divadla malých forem
- absurdní drama a bytové divadlo

Česká poezie 20. století

- charakteristika období
- proudy české poezie – obecná charakteristika
- proletářská poezie, poezie času a ticha, poetismus a surrealismus, český beat generation, český underground, písničkáři...

Humor a satira v české literatuře

- vysvětlit pojmy humor a satira
- středověká satira
- satira v období národního obrození do konce 19. století – K. H. Borovský, S. Čech
- humor a satira 20. století – situační a jazyková komika; autoři – J. Hašek, K. Poláček, Z. Jirotko...

Válka v literatuře 20. století

- charakteristika období
- myšlenkové a umělecké směry surrealismus, nacionalismus, nacismus...
- světová a česká literatura s tematikou 1. světové války
- Ztracená generace a Clarté – E. Hemingway, E. M. Remarque, J. Hašek...
- světová a česká literatura s tematikou 2. světové války - W. Styron, B. Polevoj, A. Lustig, L. Fuks, B. Hrabal...

Světová literatura 2. poloviny 20. století

- charakteristika období
- směry světové literatury – obecně
- Beat generation, postmodernismus, neorealismus – podrobněji

Oficiální česká próza 2. poloviny 20. století

- charakteristika období
- tematika děl
- autoři – B. Hrabal, V. Páral, O. Pavel....

Samizdatová a exilová literatura 2. poloviny 20. století

- vysvětlit pojmy – samizdatová a exilová literatura
- nakladatelství, edice a časopisy
- autoři – J. Škvorecký, L. Vaculík, I. Klíma, M. Kundera

Současná česká literatura

- charakteristika období
- autoři – M. Viewgh, B. Nesvadbová, H. Pawlowská, S. Monyová...
- autoři dle vlastního výběru

Balada v české literatuře

- klasická balada – charakteristika a autoři – F. L. Čelakovský, K. J. Erben...
- sociální balada – charakteristika a autoři – P. Bezruč, J. Wolker...
- balada v próze – V. Dyk, J. Glazarová...

V Liberci 1. září 2026

Schválila:
Ing. Kateřina Honzejková

